

Bevorder biodiversiteit met Basiskwaliteit Natuur

**Zelfs de meest algemene diersoorten als huis-
mus, haas en gewone pad zijn al lang niet meer
zo alledaags. De relatief nieuwe methode Basis-
kwaliteit Natuur (BKN) is bedoeld om algemene
soorten weer volop de kans geven, door het
realiseren van een minimale natuurkwaliteit in
het landschap. NLadviseurs ondersteunt onder
meer gemeentes bij het op orde brengen van
die basis.**

Auteur: Regina Zoeter

Natuurlijk, we zijn al langer bezig met natuurherstel en -behoud. Er zijn allerlei methodieken die zich richten op beschermde natuurgebieden, met monitoring van zeldzame(re) soorten. Voor die soorten worden ook stimuleringsmaatregelen bepaald en uitgevoerd. Maar, zo is de gedachtegang achter de Basiskwaliteit Natuur, het beschermen van natuurgebieden alléén is niet meer genoeg om in Nederland natuur van een goede kwaliteit te kunnen waarborgen. Voor de BKN wordt juist gebruikgemaakt van de algemene plant- en diersoorten als graadmeter voor de stand van de natuur. De methode richt zich daarbij op landelijk en ste-

delijk gebied buiten natuurgebieden, plaatsen waar natuur níét de primaire functie is. BKN gaat ervan uit dat de basis op orde moet zijn, om uiteindelijk ook de natuur in beschermde gebieden te kunnen herstellen en behouden.

Waarom werken aan biodiversiteit?

Uiteindelijk is het doel: meer soortendiversiteit en meer aantallen planten en dieren. De soortenrijkdom staat immers onder druk. Steeds meer plant- en diersoorten nemen sterk af in aantallen. Daarmee komen ecosysteemdiensten als een schone lucht, schoon water en een gezonde bodem in gevaar. Soortenrijkdom en een veerkrachtige natuur zijn ook belangrijk bij het tegengaan van de effecten van klimaatverandering, zoals hittestress, wateroverlast of juist extreme droogte. Het herstel van biodiversiteit is dan ook cruciaal voor een gezonde leefomgeving, nu en later.

Hulpmiddel voor beleid

BKN draagt bij aan een gezonde leefomgeving en een veerkrachtige natuur. Het is geen beleidsmiddel, maar een hulpmiddel om beleid en beleidsinstrumenten te schrijven of aan te scherpen, bijvoorbeeld een biodiversiteitsplan. BKN bundelt actuele kennis en ervaring en biedt een uniforme methodiek om een gebied in kaart te brengen en te beoordelen. Het mooie is dat deze nieuwe methode aan-

sluit op andere beleidsprogramma's, zoals het Aanvalsplan Landschap.

Wat is er minimaal nodig?

Met de BKN-methode breng je in kaart welke landschapstypen er zijn, en welke condities (randvoorwaarden) elk type minimaal nodig heeft om tot een basiskwaliteit te komen en om ecosysteemdiensten en natuurlijke processen weer op gang te brengen. Met specifieke herstelmaatregelen breng je die randvoorwaarden op orde. Zo krijgen algemene plant- en diersoorten de kans om in het landschap te blijven of terug te keren. Andere soorten profiteren daar weer van.

Vorbij eigen grenzen

Steeds meer (overheids)organisaties zien in dat werken aan natuurherstel, biodiversiteit, klimaatadaptatie en landschapsinrichting iets is wat we met elkaar moeten doen. Partijen zoeken vaker elkaars expertise en trekken intensiever met elkaar op voor een duurzaam resultaat. Dat is wat ons betreft een positieve trend, want niemand heeft hét antwoord of dé oplossing voor onze natuur- en klimaatproblemen. Ook voor BKN is die samenwerking tussen partijen van doorslaggevend belang. BKN gaat namelijk uit van een gebiedsgerichte aanpak. Bij het verbeteren en duurzaam in stand houden van de natuurkwaliteit van landschappen kijk je ver-

der dan het gebied dat je zelf in beheer hebt. Biodiversiteit stopt immers niet bij de eigen landsgrenzen. Provincies, gemeentes, ondernemers, inwoners, agrariërs, iedereen heeft een rol, verantwoordelijkheid en belang.

Zet de juiste stappen

Ga je werken met BKN, dan doorloop je verschillende processtappen. Misschien weet je niet waar je moet beginnen. Het doorgronden van het proces is een belangrijke start; vervolgens ga je stap voor stap door dat hele proces. NLadviseurs kan bij elk onderdeel ondersteuning bieden. Je zet onder meer de volgende stappen:

Beoordelen van de Basiskwaliteit Natuur:

Indelen van stedelijk en landelijk gebied met per type de kenmerkende landschapselementen en soorten.

Beoordelen van de basiskwaliteit natuur met behulp van criteria. Welke landschapselementen en soorten zijn er in de huidige situatie en welke zouden er moeten zijn? Overigens wordt niemand afgerekend op de aan- of afwezigheid van soorten. De metingen zijn bedoeld om inzichtelijk te maken aan welke knoppen je kunt draaien.

In beeld brengen van de abiotische condities. Om de (basis)kwaliteit van het landschap te kunnen duiden, is een uitwerking van de condities essentieel. Naast de parameters over de inrichting van het landschap en het beheer en gebruik, gaat het ook om abiotische parameters, zoals hydrologie, bodem en nutriëntenbalans.

Bepalen van visie en doel en werken aan draagvlak:

Opstellen van streefdoelen voor het landschap en bepalen van maatregelen om die doelen te halen. Hoe ziet mijn gebied eruit als de Basiskwaliteit Natuur op orde is? Welke visie hebben gebruikers en beheerders op het gebied en hoe sluit die aan bij de Basiskwaliteit Natuur? Daarbij is het belangrijk draagvlak te creëren voor de werkzaamheden en te kijken naar de vraag hoe en met welke partijen je kunt samenwerken. Communicatie en participatie zijn onmisbare factoren voor succes.

Uitvoeren van maatregelen:

Dit is een gezamenlijke inspanning, waarbij de bereidheid tot uitvoering doorslaggevend is. Het financieel mogelijk maken van de maatregelen is een essentieel aspect, net als het bieden van de juiste kennis aan grondbeheerders en -eigenaren. Een manier om succesvol aan de slag te gaan, is het kiezen van een of meerdere gebieden waar de potentie én het draagvlak aanwezig zijn om de condities voor de beoogde basiskwaliteit op orde te brengen.

Evalueren van de effecten:

Op regelmatige basis de effecten evalueren van de maatregelen op de condities, soortenaantallen en -diversiteit, en zo nodig bijsturen.

Wat kan ik er concreet mee?

Nadat je de eerste stap van het BKN-proces hebt doorlopen, levert NLadviseurs een praktisch document met bijbehorend kaartmateriaal. Je weet welke landschapstypen er zijn in je stedelijk en landelijk gebied en hoe de natuur (binnen je gebied) ervoor staat. Op kaart zie

Kennis delen

Het ministerie van Landschap, Natuur en Voedselveiligheid heeft een kennisdocument rondom BKN opgesteld. NLadviseurs hielp mee bij de totstandkoming van dat document via zitting in een klankbordgroep. Het kennisdocument vind je via <https://samenvoerbiodiversiteit.nl/updates/kennisdocument-basiskwaliteit-natuur/1349> (graag de url verkorten?) of door de QR-code te scannen. (graag een QR-code aanmaken).

je in welke gebieden er nog potentie is voor verbetering van de basiscondities. Je hebt hiermee een stevige basis voor het schrijven van beleidsplannen, het maken van beheerkeuzes en het uitvoeren van maatregelen, zowel voor gebiedsgerichte als soortspecifieke plannen.

In de praktijk

Als ecologisch adviesbureau ondersteunt NLadviseurs verschillende gemeentes bij het in kaart brengen van de huidige natuur binnen de gemeentegrenzen. Ook werkt NLadviseurs voor een opdrachtgever aan de inzet van vrijwilligers bij de benodigde monitoring. Dat is een mooi voorbeeld van hoe je verschillende groepen mensen kunt betrekken bij natuurbescherming. De ervaring die NLadviseurs heeft op het gebied van (burger)participatie en het bij elkaar brengen van stakeholders komt hierbij goed van pas.

Gewone pad (Istock) De gewone pad is een van de zestien soorten amfibieën die in Nederland thuishoren. (Credit: Istock)

Wil je meer lezen over BKN en wat NLadviseurs
 NLadviseurs
 Sterke natuur voor iedereen

voor je kan betekenen? Kijk op www.nladvisers.nl/diensten/basiskwaliteit-natuur/ of scan de QR-code.

BE SOCIAL
 Scan, lees & deel!